

Швајцарска војска данас се увежбава за најтеже задатке и највероватније ангажовање. У сваком случају, одбрана је, и сада као и пре, њен главни задатак. Ако војска хоће да за то стекне и сачува све потребне способности и знања, мора да има за основу доктрину која у довољној мери одсликава физиономију савременог рата. Овај чланак представља допринос дискусији о даљем развоју одбрамбене доктрине Швајцарске.

Швајцарска армија мора да испуњава уставом прописане задатке: да спречава избијање рата и да допринеси очувању мира; да брани земљу и становништво; да помаже цивилним властима у одбрани од најтежих претњи унутрашњој безбедности и да помаже у превазилажењу других ванредних ситуација.¹ Сем тога, она даје и допринос очувању мира у међународним оквирима.² За време док се развијала доктрина за ангажовање армије унутар земље (од 2004. године текућа сарадња између цивилних власти и армије редефинисана је у складу са ревизијом безбедноснополитичког извештаја), дотле доктрина за употребу у одбрани и даље битно заостаје.

Кључне речи: *савремени рат, швајцарска армија, доктрина одбране, одбрамбена борба (операција), електронско вођење рата, операције подршке миру, колатерална штета.*

Мислити на (последњи) рат

Доктрина одбране, која ће бити претворена у оперативно³ и тактичко руковођење,⁴ у битним сегментима одговара представи о хладном рату.⁵ Сећања на правилнике са маскирним омотом, под насловом „Стране оружане снаге“ и издања обавештајне службе не бледе.

* Овај текст објављен је у часопису швајцарске војске *Military Power Revue* бр. 2/2010, стр. 3–10 под називом „*Moderne Verteidigung*“. Са немачког језика текст је превео мр Здравко Зељковић, пуковник у пензији.

** Бригадир Daniel Lätsch (Даниел Леч) директор је Воје академије у Цириху, daniel.laetsch@vtg.admin.ch.

¹ Art. 58, Abs. 2 BV.

² Art. 1, Abs. 4 MG.

³ Regl. 51.070 Operative Führung XXI (OF), Kapitel 7.5, Verteidigung, S. 79 ff.

⁴ Regl. 51.020 Taktische Führung XXI (TF), Kapitel 10, Verteidigung, S. 118 ff.

⁵ Правило 52.055, *Појмови елемената руковођења војском*, стр. 45: „Одбрана је облик борбе чији је циљ да се агресор заустави, уништи или разбије употребом ватре, запречавањем и отпорним тачкама као и противнападима. Она се води активно“.

Револуција у војним пословима је у НАТО-у осамдесетих година прошлог века довела до FOFA (*Follow-on Forces Attack – FOFA*) доктрине⁶ и до доктрине ваздушно-копнене битке.⁷ Ти концепти нашли су места у нашим доктринарним основама⁸ – допунили их са закашњењем (тек од 2004. године) операцијама заснованим на умрежавању.

Те „доктринарне основе за средњорочни период“ („*Bases doctrinales à moyen terme – BDMT*“)⁹ дају препоруке и планске основе за доктрину средњерочног ангажовања наших оружаних снага у наредном периоду од осам година. У оквиру одбрамбених операција наша војска треба да буде оспособљена, поред осталог, за „вођење децентрализоване активне одбране у садејству са више савезничких састава бригадног нивоа“. Противник треба да буде тучен и уништен дејством одбране са земље и из ваздуха. Ватром „борбених система маневарских снага“ и „састава непосредне подршке копнених снага из ваздуха“, противник, који је већ разбијен, треба да буде пронађен и уништен. Као примарна ствар у даљем развоју војске у области одбране био је разрађен цео систем, првенствено технолошки и висококомбиран, чија се способност за борбу на земљи и у ваздушном простору могла поредити са најсавременијим страним војскама на размеђу два миленијума.

Данас се намеће неизбежно питање: одговара ли још увек та конвенционална доктрина одбране актуелним условима и представама о савременом бојишту, и по којој се концепцији швајцарска војска припрема за рат?

Нови оквирни услови

Од пада берлинског зида светска реалност се много променила. Непосредна конфронтација Запад–Исток је нестала. Под шлагвортом „дивиденда мира“ оружаним снагама је све више наметана нужност штедње. Истовремено, трошкови набавки и одржавања су напросто експлодирани. Због тога су оружане снаге у Европи драстично смањене. Многе од њих су од обавезног служења војног рока прешле на професионалну војску. Тероризам широм света, фундаменталистичке религиозне и (међу)културолошке борбе, грађански ратови и феномен „неуспелих држава“ постали су транснационални безбедносни проблеми. Рат на Балкану, у Ираку и продужене операције у Авг-

⁶ Follow-on Forces Attack (FOFA): НАТО концепт уведен осамдесетих година прошлог века чија је суштина дубоки удар ракетама и авијацијом по позадини непријатеља ради спречавања могућности премештања борбених јединица другог ешелона у раној фази. За то упореди: New Technology for NATO: Implementing Follow-On Forces Attack, hrsg. Vom Congress of the United States, Office of Technology Assessment.

⁷ Ваздушно-копнена битка била је општи концептуални оквир који је обликовао основу доктрине борбене употребе снага САД у Европи од 1982. до касних деведесетих година. У ваздушно-копненој бици наглашена је блиска координација између копнених снага, које дејствују као агресивна маневарска одбрана, и ваздухопловних снага које дејствују по непријатељским снагама позадинског ешелона који потхрањује своје снаге на линији фронта. Vgl. Field Manual 100–5, Operations, 20. August 1982.

⁸ Документација 52.15 „Савремена борба у Европи“ обрађена је у одељку 2.1. Напади, односно борбени поступци западних оружаних снага и утицај револуције у ратовању на савремено бојно поље. Употреба снага за специјалне операције није споменута у том оквиру. Примена асиметричних облика вођењу рата није тематски обрађена.

⁹ Доктринарне основе за средњорочни план, издање 2008, најактуелнија је верзија и одобрена је актом Генералштаба од 24. 04. 2008.

нистану довели су до комплетне промене представе о савременој слици рата. Одбрана националне територије од конвенционалних напада противника у Европи много је изгубила на значају.¹⁰ Класични рат између националних држава отишао је у други план.

Далеко одмакла урбанизација животне средине, пораст рањивости нашег умреженог, технички високоразвијеног друштва, појачан утицај политике на вођење борбе, као на пример минимизирање сопствених губитака и колатералних штета, довело је до великог „подешавања“ доктрине употребе савремених оружаних снага.

Анализа значења тих парадигматских промена за швајцарску доктрину одбране и извођење консеквенци за даљи развитак војске коначно су доспели у праве руке.

Безбедносполитички извештај 2010. и војни извештај чине полазну тачку за то. Следеће представљање требало би понегде, свесно у провокативној форми, да подстакне једну принципијелну дискусију о доктрини одбране и да да свој допринос промишљању и преиспитивању превазиђених представа.

Одбрана као суштинска способност војске

Савезна влада сматра да је у догледној будућности вероватноћа војног напада на Швајцарску веома мала.¹¹

На питање којим средствима ће се у даљој будућности водити рат не би се могао дати тачан одговор. Због тога се о „питању“ шта, у ствари, представља војни напад, мора размишљати хладне главе, а с тим и о питању којим способностима би војска морала да располаже у будућности.¹² За савезну владу је неоспорно да војска мора стално да одржава и развија основне способности за вођење одбрамбених операција, квалитативно на највишем нивоу, а квантитативно уз ограничења.¹³ То уверење је већ изражено у оперативном руковођењу: војска увек мора да одржава адекватну „суштинску способност одбране“ као претпоставку за брзо нарастање у случају битних промена у стратегијском окружењу. То је оријентација квалитативно ка оперативним способностима упоредивим са западноевропским оружаним снагама.¹⁴ Претња, у основи, представља производ воље и потенцијала. Свакако, не сме се испусти из вида, да је код већине европских земаља то утицало на одлуку о структури снага за операције подршке миру. Али, директно поређење са запад-

¹⁰ Упореди, поред осталог, Минклер, Херффрид, „Нови ратови“, 2002. У том делу он заступа гледиште, да крај хладног рата не значи крај сваког рата, већ само промену његовог појавног облика. Ако би се војни сукоби 19. и 20. века svelи на борбе између националних армија са чврстим правилима, дефинисаним циљевима и претежно на војне обвезнике, онда би и нови ратови требало да буду такви – да их воде локални „господари“ рата, војници и терористи. Њихови циљеви били би дифузни и вођени без правила, а главни циљ било би цивилно становништво. Линије фронта би се брисале, а цивилно становништво било би први и највећи циљ.

¹¹ Савезна влада је Савезној скупштини поднела извештај о политици безбедности Швајцарске (SiPoB) – нацрт од 05.03.2010, стр. 8 и стр. 4. Рат који би се водио конвенционалним средствима између привредно високоразвијених земаља је у догледно време мало вероватан, али у будућности оне морају да буду спремне да и средствима силе остваре своје интересе.

¹² Ибидем стр. 7

¹³ Ибидем, стр. 32.

¹⁴ OF, Kap. 3, Militärstrategische Herausforderungen, Ziff.42, S. 11.

ноевропским армијама довело би нас у заблуду. Ни задаци, ни подручје ангажовања швајцарске војске нису идентични онима у осталим оружаним снагама европских земаља. Истовремено, знамо и то, да швајцарска војска не би била у стању да сама, без ичије помоћи, води одбрамбени рат са изгледима на успех¹⁵ против масовног напада једног савременог противника.

То не игра одлучујућу улогу, с обзиром на то да у Европи сада нема војске која располаже структурним способностима за напад, односно дуготрајније и широке копнене операције. Да би се изградиле такве значајније способности потребно је више година, ако не и цела деценија.

У Европи би се морали десети темељни политички преврати пре него што би једна појединачна држава за друге европске државе постала опасност. Претпоставке, односно узроци за једну такву промену стратешког положаја, поред осталог, јесу:

- крупни различити политички интереси заједнице европских држава,
- дубока привредна криза са великим бројем незапослених и масовним сиромаштвом,
- рушење евра и европске монетарне уније,
- политичко фанатизирање маса, свакако повезано са културним и религиозним фундаментализмом и знатно ојачаним национализмом,
- дестабилизација државних демократских структура,
- распад НАТО-а,
- прелаз у тоталитарни режим најмање једне државе, која располаже знатним стратешким потенцијалима,
- обнова базе за наоружавање у тој држави и развој високотехнолошког наоружања.

Не намеће се сам од себе закључак да би велика привредна криза, стабилну демократску државу у Европи преусмерила на то да своје оружане снаге масовно наоружава за освајачке авантуре. Уколико би, ипак, нека држава са слабо укоревеним демократским структурама хтела да следи тоталитарни и експанзионистички курс, неминовно би се наметало питање, да ли она своје оружане снаге припрема за вођење рата класичним механизованим средствима или савременим високоразвијеним технолошким средствима. Док би подмлађивање кадра, нарастање и опремање оружаних снага за класично вођење рата, односно производња борбених авиона, тенкова, оклопних борбених средстава и механизоване артиљерије, једва могло бити скривено од страних обавештајних служби, дотле би развој савремених, високотехнолошких способности свакако могао остати скривен.

¹⁵ Безбедносно-политички извештај, стр. 23: Способност швајцарске војске за одбрану од конвенционалног напада није директно помињана. „Међународна сарадња би требало да омогући, да се претње и опасности делотворније и ефикасније сузбију или (код сличних ефикасности и дејства) да буду од користи спољнополитичким интересима. Међународна сарадња је нарочито релевантна онда ако би починиоци или противници били мобилни (то значи да би могли да се после напада склоне на територију друге земље), како би са велике даљине вршили нападе и на тај начин били недостижни Швајцарској), ако би димензије једног безбедноснополитичког проблема превазилазиле могућности једне једине државе, ако би то тангирало интересе Швајцарке у иностранству и ако би техничке мере предострожности (у сопственој режји) биле неисплативе или неефикасне“.

Циљеви савременог рата

Савремена слика рата разликује се од класичног рата, како у погледу средстава којима се води, тако и у односу на циљеве. Класични војни циљ „освајања територије“ и дуготрајна контрола противничке територије готово да више и нема значаја. Упркос томе, применом силе може се доћи до привременог заузимања делова противничке територије, објеката или комплекса објеката, као и мрежних чворишта (саобраћај, информације и комуникације, енергија и снабдевање). У те снаге у првом реду спадају високомобилна борбена средства, која могу бити моторизована, механизована или ваздушнотранспортна, уз подршку снага за специјалне операције.

Циљеви савременог рата могу бити:

- напад на (природне) ресурсе стране државе,
- напад на привредне производе и достигнућа (материјална добра високе технологије, финансијске ефективе и систем),
- напад на информациона средства (телевизију, радио, штампу),
- ометање или спречавање протока информација, добара и енергије,
- уцењивање политичког или привредног руководства,
- слабљење државних структура и
- слабљење воље за отпор становништва.

Средства и методе вођења савременог рата

Вођењем рата класичним механизованим средствима и методама ти циљеви једва да се могу постићи. Због тога ће се савремени рат, у многим својим деловима и у односу на своје појавне феномене представити на нов начин. Трансформација западноевропских држава у постхеројска друштва одражава се непосредно на доктрину њених оружаних снага. Утицај политичке власти на војне операције биће велик, противречан и често неоријентисан на решење проблема. Међународно право је постало ограничавајући фактор за вођење операција. Исто тако, захтеваће се избегавање, колико год је то могуће, колатералне штете као и сопствених губитака и забрана, на пример као у досадашњим војним операцијама употребе касетне муниције или невођене муниције ваздух-земља. Примени противничких и сопствених психолошких операција (*Psychologische Kriegführung/Operationen – PSYOPS*) придаје се одлучујући значај. Ко успе да задобије сопствена и противничка „срца и умове“ (*Hearts & Minds*), односно да их не изгуби, добиће рат. Напад би могао у првој фази бити привредни рат уз комбинацију са психолошким операцијама (*PSYOPS*), укључујући уцењивање, привредне блокаде, заплону или блокирање имовине у иностранству, привредне преваре других држава, итд. Сваки напад ће се припремати и подржавати мерама електронског вођења рата, укључујући и сајбер нападе. Употреби противничких снага за специјалне операције и њиховим ваздухопловним снагама у свим фазама сукоба придаје се велики значај. Ваздухопловне снаге могу раније да ступе у дејство, знатно пре конвенционалних копнених снага, да дејствују уз минимално време за упозорење, са велике (војностратегијске) даљине авионима и оружјем за дејства са дистанце (обичним и крстарећим ракетама), уз кориговање дејства (са сензорима и ефекторима) и да упорно и веома прецизно изводе дејства.

Када се коначно копнене снаге уведу у борбу, на противничкој страни може доћи до спајања регуларних и нерегуларних трупа, које подржавају терористи и криминалне групе (хибридна претња). Стране у сукобу и стране у рату нису нужно једнообразне, војно организоване и наоружане. Симетрични и асиметрични сукоби могу да избију и истовремено иду заједно. Зато су и прљави походи сасвим разумљиви.

Поступак који следи одвија се потпуно према плану. Директна конфронтација се избегава колико год је то могуће. Противничка страна се ослања на постојећу локалну логистичку инфраструктуру за снабдевање и употребљава високотехнолошка средства. Она за собом не оставља, ако је то могуће, никаква јасно препознатљива обележја. Разликовање противничке стране и сопствених цивила једва да је могуће. Зоне борбених дејстава нису ограничене и цивилни живот се даље одвија паралелно са борбама, у сваком случају временски редуковано или обустављено.

Ратови не настају из ничега. Радикализација и наоружавање неке европске државе не одвија се незапажено и могло би да утиче и на Швајцарску. Нарочито би могла да изазове напетост код швајцарског становништва. Једна случајна радикализација, као и терористичке и криминалне активности, требало би да за последицу имају појачане полицијске мере и коначно безбедносно ангажовање војске. Због тога, још пре него што би се десио терористички напад на Швајцарску, јединице швајцарске војске би се налазиле у потенцијалном полазном положају за супротстављање нападу. То се постиже садејством безбедносних и обавештајних састава. У сваком случају, војска ће контролисати ваздушни простор и истовремено, кроз практичну обуку, обезбедити нарастање резерве. Задатак државних органа ће бити да обезбеди способно руковођења, функционисање извиђања и надзор швајцарског информативног и безбедносног савеза. Полицијски органи, ојачани снагама војне безбедности, одржаваће ред и мир. Јединице војске ће у случају (евидентне) преоптерећености полицијских органа пружити помоћ. Колико ће битно утицати недржавни субјекти као: помоћ суседа, грађански покрети, локална милиција на вођење кризе, не може се унапред са сигурношћу одговорити.

У вези деловања трупа, које подржавају цивилне власти, у случају ескалације кризе постављају се многа питања. Пре свега, потребно је објаснити да ли ће војска на месту употребе прихватити борбу или је избећи. Истовремено, потребно је дефинисати да ли ту борбу швајцарска војска прихвата пред границом земље, на њој или иза ње. С обзиром на домет, прецизност и ефикасност дејства савремених копнених и ваздухопловних система оружја, свако прихватање борбе на државној граници или иза ње било би закаснело.¹⁶ Због неутралности, политичко руководство могло би да не предвиди прихватање борбе пре границе земље. Одбрамбена борба би тада имала директног утицаја на размер колатералне штете становништва и инфраструктуре, коју би народ и влада морали спремно да прихвате. Тако одлучујући фактор (по)остаје цивилно становништво. Како се оно понаша у случају рата? Хоће ли бити евакуисано хоризонтално или вертикално? Хоће ли се повинovati агресору или ће му се одлучно супротставити? То су само нека од питања.

¹⁶ Из тога произилази да је потенцијални противник, како на земљи тако и у ваздушном простору, квантитативно супериоран. Средства за вођење рата, посебно у ваздуху, могу да надокнаде бројчану инфериорност само офанзивном одбраном пре фазе противничких операција на земљи. То је условљено дејствима у пограничном појасу управо на почетку оружаног конфликта.

У том окружењу концепција одбране која се заснива, као раније, на употреби пешадијских и оклопних бригада против чисто симетричног противника гура нас у празно. Који су алтернативни оперативни концепти? Одговор се може разложити у четири фазе:

1. Извиђање, контрола и електронско вођење рата

Противник ће се извиђати средствима електронског вођења рата, извиђањем из ваздушног простора (авионима, беспилотним летелицама) и са посебним оперативним снагама заједно са свим расположивим цивилним средствима. Преглед ситуације на терену биће стално обезбеђен оперативном и тактичком нивоу руковођења. Средства електронског вођења рата ограничиће се способност руковођења противника или чак и онемогућити. Сајбер напади на противничке војне и цивилне циљеве и мреже ограничавају му способност вођење борбе, сламају логистичку кичму и базу подршке цивилног становништва.

2. Ограничити

Продирање противника спречава се пешадијским оперативним снагама (*Infanterie Task Forces*) (контролни пунктови, механизована средства за офанзивна противдејства – *counter penetration*) и средствима ратног ваздухопловства (спречавање уласка у ваздушни простор – *Air Interdiction*). Истовремено се, према могућностима, уништавају противничка средства ватрене подршке и логистичке снаге дуж линије извођења операција.

3. Збунити

Прецизном ватром система оружја ваздух-земља или појединачном артиљеријском ватром са вођеном муницијом у последњој фази лета, способности руковођења противника биће битно нарушена (командна места, чворишта везе). У нападима специјалних оперативних снага противничке кључне личности биће ликвидирани, а командна возила уништена. Циљ је да се противнику онемогући координирано вођење рата и да се уништи његова оперативна чврстина.

4. Уништити, очистити

Нападима оперативних снага (*Task Forces*) (тенкови, оклопно-механизована пешадија, војна полиција, пешадија и оклопни извиђачи), јачине чете и батаљона, изоловани противник ће бити уништен или присиљен на повлачење. Оперативне снаге (*Task Forces*) захтевају подршку ваздухопловних транспортних средстава (транспорт трупа, медицинска евакуација – *MEDEVAC*, логистички транспорти) као и средстава ватрене подршке (прецизна артиљеријска подршка и непосредна ватрена подршка из ваздуха – *Close Air Support*). Током целог трајања операције ратно ваздухопловство је дужно да обезбеди противваздухопловну одбрану са земље и из ваздушног простора.

Резултат

Будуће одбрамбене операције швајцарске војске битно ће се разликовати од данас важећих – путем правила прописаних представа пренесених из двадесетог века. То је сажето формулисано у следећим тезама:

1. Противник који напада масовно конвенционалним средствима (дивизије и више формацијске јединице) из хладног рата биће замењен квантитативно редукова-

ном хибридном претњом, упоредо са симетричним и асиметричним операцијама, са конвенционалним и високотехнолошким оружаним системима.

2. Због даљег (пре)насељавања неких делова државе, посебно пограничних делова, одбрана Швајцарске ће се првенствено изводити у урбаним срединама, што значи међу становницима¹⁷ ушуканим у високорањиву цивилну инфраструктуру. Положај на ободу шуме, као и ватрене дистанца преко 500 метара представљају изузетак. Употреба механизованих средстава одвијаће се у пренасељеним областима.

3. Заштита становништва и борбени задаци у истом простору брзо се смењују. Зато наше трупе треба да поседују висока мобилност и флексибилност. Специјалне снаге и елементи војне безбедности у борби су интегрисани. Мешовитим борбеним јединицама, до оних најнижег нивоа, придаје се одлучујући значај. Оклопне јединице морају тесно да садејствују са пешадијом.

4. Онај ко доспе под непријатељску ватру у рату је и тако мора и да се понаша. С једне стране, потребно је вештим поступањем умањити сопствене губитке, а са друге стране наши борбени поступци морају се равнати према закону сразмерности употребе силе и наређењу о спречавању колатералне штете, јер ми не водимо одбрану са циљем да унишимо сопствене основе за живот. Потребно је онемогућити непријатеља да оствари своје циљеве, и то уништавајући га, а при томе да штитимо сопствене цивиле и сачувамо основне услове за живот. Упорна конвенционална пешадијска одбрамбена операција у цивилним пренасељеним местима, (на пример, у пограничном појасу североисточне Швајцарске), подржана оклопном бригадом кроз привредни регион *Zürich-Winterthur-Sent Galen*, уз масовну ватрену подршку ратног ваздухопловства и артиљерије, због тога није више реална политичка опција. Због тога, стриктно ограничавање на одбрану националне територије није обећавајући рецепт за успех.

5. Разлика између бораца и небораца једва да је могућа. Цивилно становништво биће инструментализовано, као маскирни штит или чак злоупотребљено као одбрамбени, живи штит. Због тога наше трупе морају да располажу и способностима (и пасивно) за успостављање и одржавање реда. Интервенције остају ствар цивилне полиције или војне полиције. Не сме се догодити да наше трупе дођу у контакт са цивилима противничке стране или са сопственим инструментализованим цивилним становништвом и да при томе имају избор само између повлачења или употребе смртоносног оружја.

6. Ако ипак дође до употребе оружја, онда се захтева прецизна ватра уз коришћење сензорских нишана (*Sensor to Shooter Loop*). Оруђа са горњом групом углава гађања једва да се више и могу употребљавати у здруженим формацијама (батерија, вод или чак одељење) већ се много више постиже употребом појединачног оружја за индивидуалну заштиту са прецизном муницијом за тачкасте циљеве (нпр. *SMART*) – или никако. Оруђа великог калибра, оружје серијске ватре (нпр. ватра ВБР), чак и само ручно (лично) ватрено оружје смело би да се употреби само селективно, циљно и у оквирима правила употребе (*Rules of Engagement*).

¹⁷ Упореди Смит, Руперт, „Корист од војних снага“, Вештина ратовања у савременом свету, 2005. Први и Други светски рат су били у суштини одраз воље великих индустријских земаља. Обухватили су директне сукобе њихових оружаних снага са циљем да униште непријатељску војску. Такав тип сукоба, међутим, више не постоји. Парадигма се променила. Уместо тога сада је стратешки циљ задобити срца и умове противника, битка за вољу људи, радије него за уништење противничких снага.

7. Тесна сарадња између цивилних и војних органа (укључујући и невладине организације) критичан је фактор успеха.

8. Извођење психолошких операција (*PSYOPS*), примена метода и средстава електронског вођења рата и способности за офанзивно и дефанзивно вођење сајбер рата (*Cyber Warfare*) исто су тако релевантни за успех.

Шта да се ради?

Актуелна, кохерентна и широко образложена представа савременог бојишта у најширем смислу представља полазну тачку за ревизију доктрине одбране.

У изради тог полазног становишта неопходан је консензус, ма колико времена то захтевало. О њему мора да се расправља у отвореном, критичком и конструктивном такмичењу аргументима. Традиционалне и омиљене, али застареле идеје, претпоставља се, неће олакшати посао, а поглед на реалност ће замаглити. Изоловани рад одговорних за доктрину једва да би могао да обећа успех. Једна добра нова одбрамбена доктрина може да се изради само ако се благовремено консултују сви релевантни актери и компетентне групе. Они би могли бити, поред одговорних за доктрину, на пример искусни команданти виших здружених јединица, команданти генералштабне и централне школе, команданти видова и начелници родова (команданти наставних центара) и њихови специјалисти система, шеф војног планирања, шеф одељења за међународне односе са аташеима одбране, војни представник (старији војни представник) Швајцарске у седишту НАТО-а, итд. Од почетка је потребно определити се, с обзиром на вероватну употребу, који ће вид, односно род војске „превагнути“: ратно ваздухопловство, копнена војска, снаге за специјалне операције или логистика. Чути искуства страних генерала такође је корисно. Чак и ако би се на крају створио чисто швајцарски модел, потребно је искуства страних оружаних снага пажљиво проучити и узети у обзир у нашим промишљањима. И, на крају, политика доноси одлуку: када, где и са којим колатералним штетама би наша земља требало да води одбрану.

Доктрина као полазна тачка за даљи развој војске

Нова доктрина одбране не сме да буде само стерилни основни документ. Она мора много више да формира полазиште за развој војске. Заједништво са разликама у односу на солидарно ангажовање у обезбеђењу егзистенције, као и операције подршке миру, морају из тога да произађу. У савременом рату практично се мешају сви задаци војске и то од самог почетка. Стога оружане снаге морају у свим задацима да донесу интегрални успех, а да не морају дуже време да се значајније увећавају. То што се у Швајцарској још пре неколико година подразумевало под динамичном безбедношћу простора, требало би да у многим деловима одговара будућој савременој одбрани. Стога треба добро размислити о сврсисходности специјализације којој се тежи. Пешадија мора у безбедности да буде делотворнија од пуке штити само један објекат. Она је усмерена на мешовити спектар ангажовања.

Обука због тога мора, сада као и пре, да створи „робустне“ способности, које служе одбрани. На томе је увек могуће градити специјализацију, према начелу „ко може да чини више, може да чини и мање“ (*Qui peut le plus, peut le moins*). Истовремено, механизоване трупе потребно је оспособљавати да дејствују у комплексном, урбаном окружењу заједно са цивилним и војним снагама реда, а посебно их треба увежбавати са пешадијом. Сви штабови морају бити оспособљени за сарадњу са цивилном властима, са органима за електронско вођење рата, ратним ваздухопловством и формацијама за специјалне операције. Поред тога, морају развијати и способности за офанзивно и дефанзивно сајбер ратовање (*Cyber Warfare*). Са будућим модуларним типом јединица, образовни систем и војна организација морају створити претпоставке да се сви родови војске, који учествују у оквиру оперативних снага (*Task Force*) у извршавању наменских задатака, могу заједно и да се обучавају и увежбавају. То свакако искључује, с привредног и финансијског гледишта, нецелисходно трошење средстава. Решење свакако није у застарелом типу бригаде, која би примарно била усмерена на класичну механизовану одбрану.